

Művészetre és kreativitásra épülő gondozás

WWW.SPARKS-PROJECT.EU

INTÉZMÉNY:

ArtMan Mozgásterápiás
Művészeti Közhasznú
Egyesület, Budapest

PROJEKT CÍME:

SPARKS Somatic Practices,
Arts and Creativity
for Special Needs

KOORDINÁTOR:

Kálmán Ferenc

A fogyatékossgal élők és speciális gondozást igénylő emberek ellátásának területén a klasszikus terápiás módszerek mellett egyre nagyobb az igény az újabb szemléletű fejlesztő programokra. A SPARKS projektben nemzetközi kutatás és tapasztalatcsere zajlott a sérült emberek életminőségének javítása érdekében. Az öt partnerszervezet kultúrákon átívelő együttműködésében a szomatikus munka, a művészet és a kreativitás állt a középpontban. 29 hazai és nemzetközi tevékenységet valósítottak meg azzal a céllal, hogy egy új képzési anyagot hozzanak létre. A különleges művészeti együttműködésről Kálmán Ferenc projektkoordinátorral beszélgettünk.

Mi volt a projektjük célja?

Az ArtMan Mozgásterápiás Egyesületnél többek között mozgássérült, értelmileg akadályozott felnőttekkel, autizmus spektrum zavarban érintett fiatalokkal, illetve hallás- és látássérültekkel dolgozunk.

A projektben olyan partnerekkel dolgoztunk együtt, akik mozgásfejlesztési képzéseket, illetve különféle szolgáltatásokat nyújtanak speciális nevelési igényű és sérült emberek számára Franciaországban, Szlovákiában,

Olaszországban és Nagy-Britanniában. Egyik célunk az volt, hogy ezeket a különböző terápiás módszereket, a sokféle létező szaktudást megismerjük, párbeszédet kezdeményezzünk, és megosszuk egymással az érdekes, jól működő módszereket, szemléleti újításokat. A tanultak és a tapasztaltak alapján pedig létrehozunk egy speciális, de egyszerűen átadható szaktudást, egy kifejezetten a sérültekkel foglalkozó továbbképzési programot.

Milyen módszereket alkalmaztak a projekt során?

A legfontosabb a szomatikus nevelés. Ez egy olyan mozgás- és személyiségfejlesztő módszer, mely a testi tapasztalatok tudatosításán alapul. Ereje abban áll, hogy a formális ismeretek (pl. tradicionális terápiák, pszichoterápia), valamint az informális tudás (tapasztalati tanulás, testtudat, tánctechnikák, művészeti és kreatív módszerek) között összeköttetést teremt. Megjelenik benne a különbözőségek elismerése és elfogadása, az egyéni bevonódás, a közösségteremtés, a szakmai tapasztalatcsere. Mint a formális és informális ismeretek között egyensúlyozó tapasztalati tanulási mód, a sérült emberek körében jól alkalmazható, innovatív gyakorlati módszer. Ugyanakkor közvetítő szerepet is elláthat, melynek segítségével a szociális gondozás egyes szereplői – az intézmények, a terápiás

szakma és az érintett kliensek – megfogalmazhatják szempontjaikat, és párbeszédet kezdeményezhetnek egymással. A szomatikus nevelés az egyént és a meglévő képességeit helyezi a fókuszba a betegség mibenléte vagy az állapot súlyossága helyett, és az egészségre mint egy folyamatosan változó dologra, nem pedig egy fix állapotra tekint. A közösség tagjai (család, sorstársak, gondozók) mind fontos partnerek a gondozásban, mint a személyek életének tanúi, életük minőségének alakítói. A gondozás tehát közösséget teremt, ahogy a gondozást is a közösségek hozzák létre.

Mi volt a tevékenységeik fókuszában?

Minden partnertalálkozónak hasonló volt a szerkezete: műhelymunka, konferencia, kreatív program a sérültek részvételével és a helyi jó gyakorlatok megismerése ellátó és rehabilitációs központokban. Mindez intenzív együttműködést tett lehetővé a különböző projektpartnerekkel és résztvevőkkel. A tevékenységek középpontjában a szomatikus nevelés, és ezen belül a *Body-Mind Centering*® állt. A BMC egy innovatív, emberközpontú módszer, ami a tradicionális terápiákra, ideggyógyászatra, emberi fejlődésre és klinikai kutatásokra épül, továbbá test-alapú gyakorlatokra, az előadóművészetre és más kreatív folyamatokra.

A PROJEKT ÉRTÉKEI

A projekt jó példája a céltudatos és professzionális szakmai szervezetek határon átívelő európai együttműködésének, kreativitásának és kitartásának, melybe az érintetteken kívül bevonták az ellátó szervezeteket és több mint 500 tanulót. A sérült emberek el- és befogadása, a velük való partneri együttműködés, a közös alkotás megélése teljes összhangban zajlott a fogyatékossg emberjogi alapvetéseivel.

„Régóta dolgozom speciális ellátást igénylő gyerekekkel és szülőkkel. De csak a SPARKS projekt keretében nyílt arra alkalmam, hogy megkérdőjelezzem a saját módszereimet a külföldi partnerektől tanult hatására... Ez a tapasztalat valóban megváltoztatta a sérülteket segítő munkámat.”

Thomas Greil
képzési igazgató, Franciaország

Fotó: Kadosa Zoltán

Minden országban külön hangsúlyt fektettek arra, hogy a szokásos ismeretségeken túl újabb intézményeket és szakembereket vonjanak be a programokba, így biztosítva, hogy minél többen vegyenek részt a közös gondolkodásban. Hogy zajlott ez Magyarországon?

Budapesten az első program egy nemzetközi partnertalálkozó volt, amit hat hazai terápiás intézménnyel közösen szerveztünk. Ennek keretében a nemzetközi résztvevőknek és a magyar partnereknek alkalmuk adódott informális, tájékoztató jellegű tapasztalatcserére, azzal a távlati szándékkal, hogy lehetőség szerint bekapcsolódjanak majd a jövőbeli munkába. Következő programunk egy ismeretterjesztő szakmai nap volt a BMC-technika megismerésére a Jurányi Inkubátorházban, majd egy nyitott műhely a Sín Kulturális Központban, ahol az ArtMan Egyesület művészetterápiás munkájával ismerkedhettek meg négy különböző kiscsoportos foglalkozásokon a találkozó nemzetközi résztvevői, így bekapcsolva az előadóművészeti területet. A rendezvények után sok pozitív visszajelzést kaptunk, illetve érdeklődésüket fejezték ki a szervezetek jövőbeli hasonló programok és kezdeményezések iránt.

Folytatódik valamilyen módon a projektben elkezdett munka?

Több módon is: a szlovák partnerekkel folytatódik az együttműködés, közreműködünk szakmai rendezvényeik megvalósításában. Emellett az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara felkérésére elkészítettünk egy sérült csoportokra kidolgozott szomatikus alapú rekreációs továbbképzési programot. A Budapesti Korai Fejlesztő Központban pedig folytatom a munkámat a sérült gyermekekkel, együtt azzal a mozgásfejlesztő teammel, amit a projekt kapcsán hoztunk létre. Folytatom azt a képzési programot is, amit a projekt ösztönzésére indítottam, és a jövőben tervezzük egy akkreditált BMC-kurzus beindítását is.

„Nagyon érdekes volt a liverpooli (látássérülteknek szervezett) workshop. Úgy éreztem, ez maga a teljes rehabilitáció.”

Bóna Gyöngyi
látássérült résztvevő